

ДОКЛАД

ОТНОСНО: ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ЕЛЕКТРОМАГНИТНИ ПОЛЕТА, ИЗВЪРШЕН ОТ РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2024 Г.

Електромагнитното поле (ЕМП) е фактор, присъстващ в живота на нашата планета от самото ѝ раждане. Ние познаваме много природни източници, създаващи електромагнитна енергия като слънчевото лъчение, бурите и мълниите, електромагнитното лъчение от космически обекти. Всичко това формира естествения електромагнитен фон на Земята.

От друга страна, няма технология, съоръжение, продукт, използващ електрически ток, който да не излъчва някакъв вид електромагнитно лъчение. Много нови технологии получиха широко развитие и приложение, като например комуникационните технологии – 3G, 4G, 5G, WI-FI, енергетиката и други, без които съвременният живот е немислим. Диагностичните методи в медицината разчитат на системи като лазери, апарати за образна диагностика, ядреномагнитен резонанс и физиотерапевтични уреди. Всички тези технологии излъчват някакъв вид електромагнитно поле.

Значителното нарастване на броя и разновидностите на тези източници през последните години, предопределя електромагнитните полета като един от основните фактори на жизнената и околната среда, което изисква и непрекъснат контрол и мониторинг.

Един от най-често срещаните източници на нейонизиращи лъчения са базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули. Нейонизиращото електромагнитно поле е съвсем различно от йонизираното излъчване, което се асоциира с рентгеновите и гама-лъчи и техните биологични ефекти върху хората.

Стойностите на електромагнитното поле, създавано от базовите станции и мобилните телефони, са много по-ниски от тези, необходими за произвеждане на топлина с потенциален ефект върху здравето.

Съществуват национални и международни норми по отношение ограничаване на въздействието на електромагнитни полета в зависимост от честотния обхват, зоните на достъп и работните места.

Рамката, която регламентира обществените отношения в системата на здравеопазването е Законът за здравето. Съгласно разпоредбите на този закон, нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактор на жизнената среда и подлежат на контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение. Те подлежат на държавен здравен контрол, който се извършва в съответствие с разпоредбите на Наредба № 36/2009 г. за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Съгласно Закона за здравето, РЗИ – Софийска област поддържа публичен регистър на обекти с обществено предназначение, в това число източници на нейонизиращи лъчения, каквито са приемо-предавателните станции на мобилните оператори. За 2024 година са регистрирани 12 броя приемо-предавателни станции на територията на Софийска област. За още 8 броя са подадени уведомления за преустройство на регистриран обект с обществено предназначение.

Разпределението на обектите, източници на ЕМП, според собственика са както следва:

- На „А1 България“ ЕАД и „А1 Тауърс България“ ЕООД – 9 бр.
- На „Цетин България“ ЕАД – 2 бр.
- На „Виваком България“ ЕАД и „Юнайтед Тауърс България“ ЕАД – 1 бр.

На територията на Софийска регистрираните приемо-предавателни станции по общини са както следва:

- Община Ихтиман – 1 бр.
- Община Сливница – 1 бр.
- Община Своге – 1 бр.
- Община Ботевград – 1 бр.
- Община Самоков – 5 бр.
- Община Божурище – 1 бр.
- Община Драгоман – 1 бр.
- Община Челопеч – 1 бр.

Целта на мониторинга е да се извършат измервания на всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, които са разположени в близост до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат или са разположени на границите на хигиенно-защитната зона, с цел установяване съответствието на нивата на електромагнитните полета с действащите норми и изисквания, съгласно Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ и МОСВ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти. Мониторинга обхваща и измервания в околната среда на 10% от всички обекти, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради.

Контролът на нейонизиращите лъчения и обектите, източници на нейонизиращи лъчения през 2024 г. се извършваше, съгласно Указания на Министерство на здравеопазването от главен инспектор в състава на Дирекция “Обществено здраве”. Всички измервания на обекти, източници на нейонизиращи лъчения са извършени на границата на ХЗЗ на изследвания обект, на определени разстояния, при налична експертна оценка, изготвена от НЦОЗА, съдържаща техническите параметри на обекта и изчислената ХЗЗ. Мониторингът на обектите, източници на нейонизиращи лъчения, се извърши от Столична РЗИ, която разполага с необходимата апаратура.

През 2024 година в РЗИ – Софийска област не е постъпила жалба или искане от граждани за измерване на електромагнитни полета на територията на Софийска област.

Във връзка с провеждането на ежегодния мониторинг от РЗИ – Софийска област са подадени 19 броя обекти за мониторинг, регистрирани в регистъра на обектите с обществено предназначение. По време на извършените измервания се установи, че две от приемо-предавателните станции са демонтирани. По тази причина е извършен мониторинг на 17 броя обекти, като измерените стойности са оценени в съответствие с действащите норми и изисквания за пределно допустими нива на електромагнитно поле, регламентирани в Наредба № 9, обн. ДВ, бр. 35/1991 г. Резултатите от измерванията са представени в две категории:

- измервания в сградите и прилежащите терени на детски, учебни и лечебни заведения, разположени около базовите станции.
- измервания в околна среда за базови станции, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради;

I. Данни от проведения мониторинг и контрол

Табл. 1

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E [V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за 6-минутен интервал, E [V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S [μ W/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за 6-минутен интервал, S [μ W/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E [V/m]	Пределно допустимо ниво, S [μ W/cm ²]
			Хоризонтално, L [m]	Вертикално, Δ h [m]						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	4	Гр. Костинброд, Детска градина „Радост“, ул. „Асен	≈25	≈25			0.92	0.48		10.00

		Златаров“№2, номер в регистъра на ООП 2346004961								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Табл. 2

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E [V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за 6-минутен интервал, E [V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S [μ W/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за 6-минутен интервал, S [μ W/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E [V/m]	Пределно допустимо ниво, S [μ W/cm ²]
			Хоризонтално, L [m]	Вертикално, Δ h [m]						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	8	Гр. Божурище, жк „Жилища“, бл. 6, вх. А, номер в регистъра на ООП 2346004411	≈20	≈24			0.94	0.56		10.00
2.	7	Гр. Божурище, кв. „Пролет“, чл. 4, вх. В, номер в регистъра на ООП 2346004963	≈20	≈26			1.10	0.60		10.00
3.	9	Гр. Божурище, жк „Лазур“, бл. 3, номер в регистъра на ООП 2346005013	≈20	≈23			1.88	0.63		10.00
4.	6	С. Гурмазово, УПИ I-212, кв. 20, номер в регистъра на ООП 2346004967	≈20	≈13			6.36	3.32		10.00
5.	3	С. Гурмазово, сграда с ид. 18174.62.922.1 в ПИ 18174.62.922 „Speedy Bojuriste“, номер в регистъра на ООП 2346006546	≈25	≈14			0.48	0.11		10.00
6.	6	Гр. Костинброд, жк „Зора“, бл. 9, вх. А,	≈21	≈21			3.05	1.63		10.00

		номер в регистъра на ООП 2346004465								
7.	4	С. Алдомировци, УПИ XI, кв. 55, номер в регистъра на ООП 2346004282	≈20	≈15			2.64	1.28		10.00
8.	7	Гр. Сливница, УПИ VII-180, кв. 140, номер в регистъра на ООП 2346004853	≈10	≈13			0.92	0.13		10.00
9.	7	Гр. Сливница, ул. „Пайсий Хилендарски“ № 40, вх. А, номер в регистъра на ООП 2346005015	≈40	≈18			3.26	0.49		10.00
10.	6	Гр. Драгоман, ул. „Иван Вазов“ № 30, номер в регистъра на ООП 2346003898	≈40	≈23			0.67	0.20		10.00
11.	5	Гр. Драгоман, ул. „Иван Вазов“ № 30, номер в регистъра на ООП 2346005046	≈25	≈4			2.88	1.91		10.00
12.	9	Гр. Елин Пелин, ул. „Елин Пелин“ № 20, номер в регистъра на ООП 2346004964	≈50	≈26			2.29	1.02		10.00
13.	6	С. Гара Елин Пелин, УПИ IV-341, кв. 41, номер в регистър на ООП 2346005041	≈25	≈14			2.48	0.85		10.00
14.	6	Гр. Елин Пелин, сграда с ид. 27303.99.1.11, номер в регистъра на ООП 2346005122	≈50	≈20			3.88	0.46		10.00
15.	9	С. Гара Елин Пелин, ул. „Средна гора“, бл. 10, вх. Б, номер в регистъра на ООП 2346005307	≈30	≈23			0.85	0.21		10.00

16.	7	Гр. Елин Пелин, ул. „Климент Охридски“, б. 2, вх. В, номер в регистъра на ООП 2346005775	≈70	≈30			0.93	0.17		10.00
-----	---	--	-----	-----	--	--	------	------	--	-------

От таблиците се вижда, че измерените максимални стойности от приемо-предавателните станции са в границите на пределно допустимото ниво.

II. Изводи

От представените резултати от измерванията на електромагнитно поле в околността на приемо-предавателните станции за мобилна комуникация на територията на Софийска област, оценени за съответствие с действащите норми и изисквания се вижда, че няма стойности, превишаващи граничната стойност за плътност на мощност. Всички отчетени стойности са по-ниски от хигиенните норми за население, регламентирани в Наредба № 9, обн., ДВ., бр. 35/1991г. Хигиенната норма, приета за Република България е достатъчно защитаваща човека, като е по-ниска от тези, предложени от Международната комисия за предпазване от нейонизиращи лъчения (ICNIRP).